

Dit is de nieuwsbrief van het project WEL in Ontwikkeling (WEL). Dit project sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs ontvangen subsidie voor dit project en gaan aan de slag voor en met ten minste vijf jeugdigen.

Het project begint z'n vruchten af te werpen. Ouders en kinderen voelen zich gehoord, de samenwerking neemt toe, professionals weten elkaar beter te vinden en er wordt veel vaker 'out of the box' gedacht. En, het allerbelangrijkste, er worden voor steeds meer jeugdigen mogelijkheden gevonden om zich (verder) te ontwikkelen. Met **anders** denken en vooral ook **gewoon doen** kan leren en ontwikkelen WEL!

In deze laatste nieuwsbrief van 2023 een interview met Francis Lassche die een succesvol werkatelier organiseerde in Enschede. Nu eens niet in een kantoor of schoolgebouw, maar in de bestuurskamer van de voetbalvereniging. In de regio West-Friesland slaagden twee betrokken onderwijsvrouwen erin een 'samen-naar-school-klas' op te zetten voor kinderen die naast een zorg- ook een onderwijsbehoefte hebben. Dill Druif van Orthopedagogisch Dagcentrum de Carrousel en Kristin Renooij van vso de Stormvogel, vertellen dat het een kwestie is van 'gewoon doen'. En we publiceren een tekening van Charlotte die al 4 jaar niet naar school gaat. Haar droom? Beroemd worden met haar tekeningen. Tot slot uiteraard weer de agenda voor trainingen en bijeenkomsten in het nieuwe jaar.

We wensen jullie fijne feestdagen en een goed en geïnspireerd begin van 2024!

De projectpartners **Gedragswerk**, **Ingrado** en **het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd** ontvangen graag suggesties en input voor deze nieuwsbrief. In steeds meer regio's is ontwikkeling. Laat van je horen en inspireer elkaar!

'OP SCHOOL DOE JE TAAKJES'

Gewoon doen, een van de motto's van WEL, lijkt wel uitgevonden hier in West-Friesland. Dill Druif van Orthopedagogisch Dagcentrum de Carrousel en Kristin Renooij van vso de Stormvogel, hadden een plan, dronken koffie en gingen het 'gewoon' doen. Zo simpel kan het zijn. Een 'samen-naar-school-klas' in het gebouw van de Stormvogel voor kinderen van de Carrousel die naast een zorg- ook een onderwijsbehoefte hebben.

Dill Druif werkt al 40 jaar met kinderen met een verstandelijke en meervoudige beperking en heeft zich altijd hard gemaakt voor 'samen-naar-school-klassen', een lokaal in een reguliere school voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Voor kinderen in de basisschool-leeftijd is dat inmiddels op vijf locaties gelukt, maar voor de leeftijdsgroep van 12 tot 18 was dat nog niet het geval. Na een gesprek met Kristin Renooij, die sinds 2 jaar directeur is van vso de Stormvogel, kwam daar rap verandering in. Na de herfstvakantie 2023 ging de 'samen-naar-school-klas' van start op de Stormvogel, met twee begeleidsters van de Carrousel. Voorlopig bestaat de klas uit vijf voormalige cliënten van de Carrousel, maar het idee is ook leerlingen van de Stormvogel toe te laten die behoefte hebben aan 'ontprikkeling'.

Skelter

De klas draait nog geen twee maanden en nu al is een opvallende ontwikkeling zichtbaar. Dill Druif: 'De Stormvogel werkt met leerlijnen en aanvankelijk leek dat ons te hoog gegrepen voor onze kinderen, de stappen te groot. Maar het is geen enkel probleem, ze kunnen het prima aan om planmatig te werken. Zolang er maar volledig op maat gewerkt wordt, maar daar biedt het materiaal alle ruimte voor.'

*Kinderen in de
puberleeftijd zijn
plots puber en
geen kind meer'*

Het meest opvallend is misschien wel dat de leerlingen zich in deze onderwijssetting anders gaan gedragen, meer passend bij hun leeftijd, vertelt Dill. 'Kinderen in de puberleeftijd zijn plots puber en geen kind meer. Een kind dat op de Carrousel veel op de skelter zat en rondjes op het schoolplein reed, taalt daar nu niet meer naar. Mijn plan om één dag per week te starten op de Carrousel zodat hij nog de skelter of de fiets kon, verwierp hij onmiddellijk. Op school doe je taakjes, was de boodschap.'

Nieuwsgierigheid

Het contact tussen de Carrousel- en de Stormvogel-kinderen verloopt heel soepel. Ze komen elkaar door de dag heen veel tegen. En leren van elkaar. Kristin Renooij: 'De kinderen van de 'samen-naar-school-klas' kunnen gebruikmaken van alle voorzieningen en materialen van de Stormvogel. De schoolomgeving en het voorbeeld dat de

leerlingen van de Stormvogel geven, wakker hun nieuwsgierigheid en zelfstandigheid aan. Zo ging een kind uit zichzelf een puzzel leggen, een ander bracht heel vanzelfsprekend een bord naar de keuken.'

Andersom doen de Carrousel-kinderen de Stormvogel-kinderen ook goed. Kristin: 'We werken hier op school met 'stormvogel-euro's' die kinderen verdienen met goed gedrag en die ze mogen inzetten voor een leuke activiteit. Laatst was er een leerling die met haar euro's wilde lunchen in de 'samen-naar-school-klas'.'

Voorlopig draait de 'samen-naar-school-klas' met gesloten beurzen. Samenwerkingsverband Passend Onderwijs West-Friesland (po en vo) heeft de WEL-subsidie aangevraagd voor dit project en is betrokken bij de verdere ontwikkeling.

VSO de Stormvogel valt onder Stichting Trigoon, het bevoegd gezag voor een groot deel van het gespecialiseerd onderwijs in West-Friesland. De Carrousel is onderdeel van Esdégé-Reigersdaal, zorginstelling voor mensen met een (meervoudige) beperking.

WERKATELIER ENSCHEDE CREATIEVE MENSEN EN EEN INSPIRERENDE PLEK

Ze blijft zich verwonderen. Het lijkt wel te gaan om de processen in plaats van om de jeugdigen. Met een achtergrond als HR-manager kijkt Francis Lassche met de ogen van een 'buitenstaander' naar de wereld van onderwijs en (jeugd)hulp. En dat helpt misschien wel om 'out of the box' te kunnen denken en handelen. Inmiddels is ze de 'creatieve pionier' die het samenwerkingsverband vo en po in Enschede e.o. zocht als kartrekker van WEL in ontwikkeling.

Nadat ze haar baan als HR-manager vaarwelzegde, raakte Francis betrokken bij de begeleiding van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Plaats van handeling: Ontmoetingspark Rigtersbleek. Naast actieve voetbalvereniging vooral ook een plek waar mensen elkaar ontmoeten en waar activiteiten voor diverse groepen uit de Enschedese samenleving georganiseerd worden. Zoals de activiteiten vanuit Thuis@ een voorliggende voorziening in de wijk. Binnen Thuis@ worden kinderen ondersteund en begeleid door professionals, op een veilige plek en in hun eigen omgeving. Elke dag is er een warme maaltijd. Francis opereerde te midden van deze sociale hotspot toen ze die vacature voor creatieve pionier voorbij zag komen.

Mega onbekend

Francis: 'Ik dacht "laat ik daar maar es op solliciteren". Zo stapte ik een mega onbekende wereld binnen en ging op reis. Net eigenlijk zoals we in WEL in Ontwikkeling op reis gaan met een jeugdige. Na bijna een jaar verwonder is me nog dagelijks. Al die processen en hoe ingewikkeld ze zijn, hoeveel stroop erin zit. Een jongen die 2 dagdelen naar de dagbesteding ging, moest daar stoppen omdat de doelen gehaald waren. Sindsdien zat hij alweer een half jaar thuis, doodongelukkig te zijn. Ik snap dat niet en heb direct besloten die dagbesteding, waar hij les krijgt in programmeren, te betalen uit het WEL-budget. Eerst dat kind weer van de bank af en dan zien we later wel hoe we dat kunnen verrekenen.'

Begin november jl. organiseerde Francis, samen met Mark Weghorst, het eerste Werkatelier van WEL in Ontwikkeling op het Ontmoetingspark Rigtersbleek. Daarvoor nodigde ze een bont gezelschap uit. 'Allerlei creatieve, open-minded mensen die ik inmiddels vanuit Rigtersbleek was tegengekomen, vroeg ik een bijdrage te leveren.' En dus zaten er mensen aan tafel van een zorgboerderij, uit het speciaal onderwijs, van Thuis@, leerplicht, wijkcoaches, een huiswerkbegeleider, iemand van Heel bijzonder (organisatie voor coaching en dagbesteding), een HR-stagiair uit mijn netwerk, een stagiair van de zorgcoördinator...'

Wensdroom

'Het liep vanaf moment 1 als een trein', zegt Francis. 'We zaten in de bestuurskamer van Voetbalvereniging Rigtersbleek, met uitzicht op de voetbalvelden. Een echt inspirerende plek, nu eens geen kantoor of school. Centraal stond de casus van Twan, een jongen van 12 die al geruime tijd thuiszit. Zijn wensdroom is graafmachine-machinist worden. Na oefeningen met onder meer brein stretches, kwamen we toe aan de brainstorm. Echt ongelooflijk wat er allemaal loskwam. Zo leuk om te zien dat ook de stagiaires, de jonkies, een super creatieve bijdrage leverden. Na afloop ben ik met alle post-its langsgedaan bij Twan, zijn moeder en zus en heb hem gevraagd wat hij mooie ideeën vond. Ik was verrast dat Twan plots een eigen stem had, hij kon heel goed aangeven wat hem zou kunnen helpen.'

Inmiddels liggen er concrete plannen. Francis: 'Twan wil niets liever dan op een graafmachine zitten, koelboxje mee en dan lunchen met de stratenmakers. Een vriend van mij heeft een graafmachine, dus dat kunnen we regelen. Maar hij is pas 12, dus voorlopig gaat hij nu 2 dagdelen naar een zorgboerderij en 1 uur per week naar school. Het idee is dat hij op school gaat aangeven dat hij beter wil leren lezen want om machinist te worden moet hij straks wel zijn autorijbewijs halen.'

Succes

Ook voor de deelnemers aan het Werkatelier was het een succes. De aanwezige leerplichtambtenaar wil de werkwijze in andere gemeenten introduceren omdat hij zag dat het werkt. En Ageeth Boverhuis, die namens Gedragswerk het Werkatelier mede-organiseerde zegt: 'Het was 'by far' het meest leuke dat ik in tijden heb gedaan op een vrijdagmiddag. Beter dan met dit Werkatelier (en dus deelnemers) had het weekend niet kunnen beginnen! De locatie was geweldig: echt midden in de wijk, met zicht op het voetbalveld, en niet op een school, samenwerkingsverband of suf kantoor.'

De sleutel tot een succesvol Werkatelier?

Francis: 'Echt omdenken, kijken naar de toekomst en belemmeringen loslaten.'

En misschien wel: blijf je verwonderen!'

BEROEMD WORDEN

Charlotte is 14 jaar en gaat al 4 jaar niet naar school. Haar wensdroom is beroemd te worden en haar geld te verdienen met haar tekeningen. Deze tekening maakte ze op een Ipad.

Sinds kort gaat ze 2 dagdelen per week naar de digital art factory, een creatieve plek waar jongeren samen komen om te experimenteren, te onderzoeken en te maken. 'Charlotte wordt hier heel erg blij van', vertelt haar moeder. 'Ze kan haar creativiteit een vorm geven. En, heel belangrijk, ze spreken haar aan als 14-jarige en niet als kind met een stoornis. Dan gaat ze vliegen. Mijn droom voor Charlotte blijft een plek op een school die haar wil helpen contact te maken met andere kinderen.'

AGENDA

Tweedaagse opleiding voor reisleiders: De kunst van WEL!

Twee jaar ervaring met WEL in ontwikkeling komt samen in deze tweedaagse opleiding.

16/1/24 en 30/1/24 op locatie in Zwolle
23/1/24 en 6/2/24 op locatie in Utrecht
8/2/24 en 29/2/24 op locatie in Den Bosch

Meld je voor de open inschrijving aan bij lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Wil je de opleiding graag 'in company'?

Neem contact op met

anneliesvangool@gedragswerk.nl

Training 'Kom in gesprek'

Kom in gesprek over kansen op ontwikkeling voor jeugdigen zonder schoolinschrijving.

Deze training van een dagdeel richt zich op het verkennen van de mogelijkheden die er WEL zijn. Na de training weet je hoe je met ouders van jeugdigen die niet ingeschreven staan of een vrijstelling hebben, een oplossingsgericht gesprek kunt aangaan.

Je leert met ouders de mogelijkheden voor ontwikkeling te verkennen en te ontdekken wat daarvoor nodig is. Ook weet je om te gaan met weerstand. Door de juiste vragen te stellen, benoemen ouders en jeugdigen zelf welke ontwikkelmogelijkheden zij zien. Je leert luisteren zonder verwachtingen en oordelen. Tevens krijg je praktische technieken aangereikt uit het oplossingsgericht coachen om de ontwikkelvraag boven tafel te krijgen.

Interesse? Meld je aan voor een van de trainingen op [Ingrado - Iedere jongere heeft recht op ontwikkeling](#) of neem contact op via info@ingrado.nl voor het inplannen van een incompany training.

Workshop 'Gezien of niet gezien, dat maakt een GROOT verschil!'

Leer in deze leuke, interactieve en praktische workshop de ruimte voor ontwikkeling ontdekken door ouders en professionals bewust te horen, zien, waarderen en serieus te nemen. Dat maakt een GROOT verschil in wat je kunt doen met elkaar! We organiseren deze workshop op:

• **maandag 15 januari 2024 van 10.00 – 13.00 uur in Utrecht**

Meld je voor de open inschrijving aan bij maud.jonkhout@vng.nl Wil je de workshop graag 'in company'? Neem contact op met maud.jonkhout@vng.nl

---

Waarderende interviews

Graag gaan we in gesprek met ouders, jeugdige en professionals. Doel is te achterhalen wat waardevol is, wat werkt, en wat beter kan voor de ontwikkeling van jeugdigen die vastgelopen zijn in het onderwijs. We brengen de reis in kaart en staan op waarderende wijze stil bij alles wat bijdraagt aan het mogelijk maken van leren en ontwikkelen voor de jeugdige. Zo kan het interview ook bijdragen aan het vinden van ruimte om ontwikkeling mogelijk te maken met de partners. De uitkomst van de interviews is het verhaal/de reis van de jeugdige. Interesse in het inplannen van interviews? Neem dan contact op met:

sandra.schenk@vng.nl

Bij- en meepraatsessies

Ga in gesprek met de ondergetekende, hoor de laatste nieuwtjes uit WEL in ontwikkeling, ontdek wat er allemaal WEL kan en stel al je vragen over project, aanpak, verantwoording etc.. Spar over casuïstiek met de deelnemers en over hoe maatwerk WEL gerealiseerd kan worden. We organiseren de bij- en meepraatsessies, 1 uurtje online via Teams van 10 tot 11 uur, op de volgende data:

• **15 januari 2024**

• **26 februari 2024**

• **15 april 2024**

• **3 juni 2024**

Meld je aan en je ontvangt de

Teams-link voor deelname:

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Handig!-sessies

Rondom actuele thema's organiseren wij de Handig!-sessies. We nodigen experts uit, wisselen onderling ervaringen en verzamelen antwoorden op vragen over hoe leren en ontwikkelen WEL kan.

Op 8 februari 2024 organiseren we samen met SWV de Eem de Handig!-sessie 'Hoe voeg je 1% tot 30% onderwijs toe aan zorg of dagbesteding?'. Nu en in de toekomst. De voorbereiding is inmiddels in volle gang. Interesse? Meld je aan bij: lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl

Andere data worden nog gepland.

Als jullie een onderwerp hebben dat jullie in een Handig!-sessie terug willen zien, stuur dan een mail naar

lazlovandonkelaar@gedragswerk.nl.